ara

MÓN ACADÈMIC

Matthew O. Jackson

CATEDRÀTIC D'ECONOMIA I DOCTOR 'HONORIS CAUSA' PER LA UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA (UAB)

"Els pares dels amics són un dels elements més determinants de la trajectòria professional"

ALBERT CADANET VILÀ
BARCELONA

PAU DE LA CALLE

Matthew O. Jackson (Elmhurst, Illinois, 1962) ocupa la càtedra William D. Eberle d'economia de la prestigiosa Universitat Stanford, als Estats Units. Les seves investigacions se centren en la presa de decisions dels agents econòmics i les seves conseqüències sobre la societat, i posa especial èmfasi en el paper que juguen les connexions entre els diferents individus de la societat. La seva recerca es considera pionera i extremadament influent en aquesta àrea d'estudi, un fet que li va valdre ser investit doctor *honoris causa* per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) aquest mes d'octubre.

Per què són tan importants les xarxes de persones per a l'economia?
Ens refiem els uns dels altres per a moltes coses, i això inclou la informació sobre oportunitats. Les normes socials es formen a través de les relacions. Parem atenció al que fan els nostres amics. A tall d'exemple, hi ha estudis extensius que apunten que entre un 30% i un 70% de les feines i les recomanacions es troben a través d'amics. El fet que la gent depengui dels altres per a aquestes oportunitats significa que les xarxes de persones determinen qui està ben connectat i qui no.

Com pot ser de determinant la família i el lloc de naixement d'una persona per al seu futur?
De tots els factors que influeixen o prediuen el futur d'una persona, no només són determinants els teus pares, sinó també els pares dels teus amics. Si et fixes en un nen a l'institut i veus on acaba, els pares dels seus amics són un dels elements més determinants de la seva trajectòria professional futura. El clima i l'entorn en què creixis serà molt important per determinar les teves aspiracions, els teus objectius i les teves oportunitats.

Vol dir això que hauríem de treballar activament per generar connexions que ens apropin a una vida amb més oportunitats?
Crec que és difícil canviar de forma unilateral la xarxa de contactes. Però, a la vegada, crec que no es valora prou com és d'important posar-se en situacions noves en àrees més aviat desconegudes i on podries conèixer gent amb qui normalment no entraries en contacte, sortir de la zona de confort. L'opció més senzilla seria no fer-ho, i també que no ho fessin els pares que tenen fills, però això impediria el fet d'estar exposat a altres escenaris.

Bona part de la seva recerca gira al voltant de l'homofília, la tendència natural de les persones a relacionar-se amb altres que són similars a elles. Aquest comportament té més aspectes positius o negatius?
El que calen no són xarxes que ens portin a un extrem, sinó diversificades, de manera que la gent tingui connexions robustes dins la seva comunitat [...] però també diversitat de contactes a fora. I això últim és més complicat d'aconseguir. Una cosa que no es valora prou de les xarxes socials és que ens ofereixen l'oportunitat de generar cada cop més connexions, però també ens donen la possibilitat de filtrar cada cop més, de ser més selectius. Fins i tot els algoritmes integrats a les xarxes socials intenten trobar gent a qui els agrada la mateixa música que a tu, que comparteix la mateixa religió o les mateixes conviccions polítiques. I això ho accentua tot encara més.

Contactes
El 30%-70% de les feines es troben a través dels amics

Afirma que les xarxes socials ens ajuden a estar més connectats, però a la vegada hi ha gent que se sent més aïllada que mai. Vivim en una paradoxa?
El problema arriba quan tot ho jutgem a partir del que veiem a les xarxes i el que publiquen els *influencers*. Apareixen en festes i vivint noves experiències, mentre nosaltres, en canvi, estem asseguts en una habitació fosca i solitària, fent *scroll* a les xarxes socials. Això pot fer l'efecte erroni que tothom viu una vida molt emocionant i nosaltres no, i crec que és especialment dur per als nens. És fàcil tenir una visió esbiaixada i acabar sentint-te exclòs d'alguna manera.

Com afecta aquesta nova manera de relacionar-nos l'economia en general?
Quan estudiem les xarxes de persones, també ho extrapolem a les empreses i als països. Amb la globalització, s'han vist canvis enormes, especialment en les últimes cinc o sis dècades, en la quantitat de béns que travessen fronteres, en el grau en què les economies estan entrellaçades i en el grau en què la gent viatja entre països. Es veu un món molt més integrat, i aquesta integració també permet que els xocs es desplacin d'un lloc a un altre. Pel que fa als aspectes socials, no és tan evident com es transmeten a través de les fronteres, però els aspectes econòmics són molt reals.

Més integració és sinònim de més perill?
A mesura que un es relaciona amb més socis, més diversificada es troba la seva cartera, de manera que està menys exposat a certes amenaces. Però un grau més elevat de connexions també deriva en una integració més elevada amb tot el món, i això pot provocar que els xocs es propaguin. Així, les estructures més resilients són les que tenen, o bé molt poques connexions, o bé un nombre molt elevat de connexions. Quan et trobes en un punt intermedi, ets susceptible als xocs, però sense els avantatges complets de la diversificació.

Caldria tenir més en compte les relacions humanes per dissenyar polítiques econòmiques i socials?
Sens dubte. Un clar exemple seria la proposta per introduir un impost als superrics per redistribuir la riquesa. La mesura pot ser útil, però no aborda els símptomes d'arrel de la desigualtat. Per què algunes persones tenen bilions de dòlars i d'altres tenen molt pocs diners? Aquesta és la pregunta que hem d'atacar si volem aconseguir marcar diferències a llarg termini. De fet, si fins i tot només es té en compte un enfocament purament econòmic de maximitzar la productivitat global d'una societat, cal aconseguir que el talent de les persones coincideixi amb les oportunitats de ser productius. Més enllà de qualsevol dimensió d'igualtat, la pura productivitat suggereix que hi ha raons per les quals hauríem de preocupar-nos per millorar les xarxes i les oportunitats de les persones per progressar a la vida.